

**Till
Jordbruksverket
Anna Orestig**

Uppsala den 15 december 2009

SLUTRAPPORT

Marknadsstatistik om ekologisk produktion och konsumtion

Från

**KRAV Ekonomisk Förening
Katarina Wolf**

Innehållsförteckning

Övergripande sammanfattning	4
<i>Erfarenheter tack vare projektet</i>	4
1. Delprojekt 1 – nationell ekologisk marknadsstatistik	4
1.1 Sammanfattning	4
1.2 Bakgrund	4
1.3 Syfte och målgrupp	5
1.3.1 Syfte	5
1.3.2 Målgrupp	5
1.4 Projektets mål	5
1.4.1 Resultat	5
1.5 Genomförandeplan och tidsplan	6
1.6 Spridning av projektets resultat	7
1.7 Projektets finansiering	7
1.8 Projektets arbetssätt	7
1.9 Slutsats och rekommendationer	7
1.10 Kontaktpersoner	7
2. Delprojekt 2 - Förbättrat informationsinnehåll i livsmedelsstatistiken – förbättra presentationen av export, import samt varuklassificering	7
2.1 Sammanfattning	7
2.2 Bakgrund	8
2.3 Syfte och målgrupp	8
2.3.1 Syfte	8
2.3.2 Målgrupp	8
2.4 Projektets mål	8
2.4.1 Resultat	8
2.4.1.1 Import	9
2.4.1.2 Export	9
2.4.1.3 Ny varuklassificering - COICOP	9
2.4.2 Lösning på import/export statistik samt varuklassificering	10
2.5 Genomförandeplan och tidsplan	10
2.6 Spridning av projektets resultat	11
2.7 Projektets finansiering	11
2.8 Projektets arbetssätt	11
2.9 Slutsats och rekommendationer	11
2.10 Kontaktpersoner	11
3. Delprojekt 3 – uppbyggnad av svenskt produktregister över EU-ekologiska produkter	11
3.1 Sammanfattning	11
3.2 Bakgrund	12
3.3 Syfte och målgrupp	12
3.3.1 Syfte	12
3.3.2 Målgrupp	12
3.4 Projektets mål	12
3.4.1 Mål	12
3.4.2 Resultat	12
3.4.3 Lösning	13
3.5 Genomförandeplan och tidsplan	13
3.6 Spridning av projektets resultat	13

3.7	Projektets finansiering	13
3.8	Projektets arbetssätt	14
3.9	Slutsats och rekommendationer	14
3.10	Kontaktpersoner	14
4.	Delprojekt 4 – Analys och bearbetning av KRAVs	
	Marknadsstatistik	14
4.1	Sammanfattning	14
4.2	Bakgrund	14
4.3	Syfte och målgrupp	14
4.3.1	Syfte	14
4.3.2	Målgrupp	14
4.4	Projektets mål	15
4.4.1	Resultat	15
4.5	Genomförandeplan och tidsplan	15
4.6	Spridning av projektets resultat	15
4.7	Projektets finansiering	15
4.8	Projektets arbetssätt	15
4.9	Slutsats och rekommendationer	16
4.10	Kontaktpersoner	16

Övergripande sammanfattning

KRAV har varit verksamt inom ekologisk produktion i snart 25 år. Under denna period har den ekologiska produktionsmetoden ständigt ökat, och därmed data kopplat till den. Fram till år 2006 har KRAV varit ensam på marknaden och både haft regelutveckling och certifiering i sin verksamhet. Sedan 2006, då regelsystemet öppnades har situationen för den ekologiska marknadsstatistiken blivit mer komplex. Samtidigt har EU-ekologiskt blivit en praktisk företeelse om än fortfarande i liten skala. Tack vare detta projekt har KRAV kunnat driva statistikutveckling och marknadsrapportering ett steg längre. Vi har möjliggjort smidigare rapporteringsvägar och även kommit längre vad gäller insamling och bearbetning av ekologisk marknadsstatistik.

Projektet är uppdelat i fyra delprojekt, som kommer att redovisas separat, för att få en mer lättöverskådlig läsning.

Erfarenheter tack vare projektet

KRAV såg tidigt vilka konsekvenser som skulle komma tack vare att certifieringsmarknaden öppnades 2006/2007. Vid stora strukturella förändringar som denna är det lätt att vissa frågor tappas bort. Med hjälp av projektet har vi ändå lyckats överbygga dessa svåra frågor och kunnat hitta relevanta lösningar. Det ska också sägas att sedan ansökan skrevs 2007 har marknaden förändrats ytterligare, blivit än mer konkurrensutsatt.

1. Delprojekt 1 – Nationell ekologisk marknadsstatistik

1.1 Sammanfattning

- Rapportering av ekologisk (såväl KRAV som EU, såväl till Jordbruksverket som till KRAV) kommer från och med 2010 att ske via KRAVs upparbetade systematik.

1.2 Bakgrund

1.2.3 Ny situation på den ekologiska marknaden

Från och med år 2005 finns EU-ekologisk produktion i det svenska lantbruket, fortfarande dock i liten skala. 2006 fanns det cirka 200 000 ha KRAV certifierad mark, och endast 250 ha EU certifierad. KRAV har sedan många år ett väl utbyggt system för att samla in och presentera statistik utifrån KRAVs egna kunder. På grund av att certifieringsverksamheten öppnats för flera certifieringsbolag 2006 (och att KRAV därmed bolagiserat sin certifieringsverksamhet) samt det faktum att EU ekologiskt nu också finns på marknaden, gör situationen mer komplicerad.

Idag finns, förutom KRAVs eget dotterbolag Aranea Certifiering AB, ytterligare tre ackrediterade certifieringsorgan: HS Certifiering, SMAK och Valiguard.

Certifieringsmarknaden befinner sig i hård konkurrens, och antalet personer som arbetar med statistikfrågan har ökat väsentligt. Ekologisk produktionsstatistik rapporteras in från certifieringsorganen. Dels ska uppgifterna, enligt lag, rapporteras till Jordbruksverket, som i sin tur använder uppgifterna i nationell statistik samt även rapporterar till EU. Till Jordbruksverket ska certifieringsorganen rapportera årligen (normalt i juni månad). Dels ska

certifieringsorganen rapportera produktionsuppgifter från KRAV-anslutna till KRAV. KRAV har utarbetat ett arbetssätt och ett rapporteringsverktyg som talar om vilka uppgifter som ska rapporteras när. Exempelvis ska nya kunder och nya produkter rapporteras månatligen.

De två olika certifieringssystemen EU respektive KRAV gör att certifieringsorganen måste hantera parallella uppgifter, själva uppgifterna är emellertid i stort sett desamma. Rapporteringen har hittills skett i två separata system, ett för Jordbruksverket och ett till KRAV. Detta gör att behovet av att underlätta och samordna rapporteringen har varit önskvärd. Någon form av gemensamt system ökar sannolikt också datakvaliteten. Bakgrunden till detta projekt är således viljan att underlätta rapporteringen för alla aktörer i en situation som på kort tid gått från en förening med kontrollverksamhet (KRAV) till nu fyra certifieringsaktörer plus KRAV och Jordbruksverket. Tack vare detta projekt har KRAV kunnat ta ett samlat ansvar.

1.3. Syfte och målgrupp

1.3.1 Syfte

Syftet med projektet har varit att underlätta certifieringsorganens rapportering till KRAV respektive Jordbruksverket. På så sätt säkras vi att utdatan blir av bättre kvalitet och kan tillhandahållas genom olika kanaler samt till olika användare.

1.3.2 Målgrupp – primärt lantbrukare och intresserade av lantbruksstatistik

Nationell ekologisk marknadstatistik är en viktig fråga för Sverige, för Jordbruksverket, för kommuner och landsting, för livsmedelsbranschen och alla andra som är intresserade av att följa denna expansiva marknad. Små aktörer med begränsad budget har stor nytta av KRAVs statistik. Det är av stor vikt att vi kan följa de trender som finns inom den ekologiska marknaden. Sekundärt kan sägas att det är certifieringsorganen som är målgrupp, eftersom de är leverantör av uppgifter och därmed är beroende av hur väl de tekniska lösningarna fungerar. För att säkerställa så bra utdatakvalitet som möjligt har vi, tack vare projektet, kunnat prioritera att arbeta fram ett enklare rapporteringssätt för dem. Det ökar också deras motivation till att redovisa bra kvalitet.

1.4 Projektets mål

Målet med detta projekt var att samverka med Jordbruksverket och SCB i syfte att tydliggöra roller och affärsrelationer för att säkra en fortsatt marknadsstatistik för ekologisk produktion i Sverige. Målet var att få till ett gemensamt rapporteringssystem för certifieringsorganen till såväl KRAVs uppgifter som Jordbruksverkets behov av uppgiftslämnande.

Under projektets gång har Jordbruksverkets Statistikenhet sett vinsterna med att få till stånd en gemensam rapportering varför projektarbetet med att samordna rapporteringsformerna tagit MINDRE tid i anspråk för KRAV än vad som uppskattats i ansökan.

1.4.1 Resultat

Det fanns två huvudsakliga vägar att gå för att nå målet. Dessa identifierades som:

- I Att Jordbruksverket utvecklar ett rapporteringssystem som kan användas för certifieringsorganen att rapportera samtliga uppgifter.
- II Att använda KRAVs befintliga systematik, då med ett tekniskt tillägg för att möjliggöra rapportering även av EU-ekologiska uppgifter.

Genom samtal med SJV har därför KRAV beslutat att KRAVs inrapporterings-systematik och mallar kan användas som grund för rapporteringen.

Tanken är också att systemet ska kunna rymma även de produktionsuppgifter som rör EU-produktion. Detta kommer att möjliggöras genom att Jordbruksverket bygger system sitt för att rapportera alla uppgifter, där EU respektive KRAV skiljs åt, men med samma systematik.

Idag är KRAVs koder (olika grödor och djurslag har olika koder) för rapportering snarlika Jordbruksverkets, det skiljer dock på ett fåtal koder. Jordbruksverket kommer att föreskriva om användningen av KRAV systematik och även ta samordningsansvaret för koduppdateringen. Eftersom KRAVs ambition är att förenkla så långt som möjligt utgår vi från Jordbruksverkets koder. Emellertid finns det vissa koder där KRAV har mer detaljerade koder (exempelvis trädgårdsväxter), och där har KRAV underlättat genom en teknisk lösning så att de är möjliga att behålla.

Ett problem som finns här är att EU ännu inte klargjort vilka uppgifter som ska vara obligatoriska för rapportering. Jordbruksverket har dock meddelat att de kommer att föreskriva certifieringsbolagen det nya innehållet och arbetssättet trots detta. Annars riskerar vi att tappa två år i kontinuitet och inte kunna leverera enligt den strukturundersökning som sker under 2010.

Den gemensamma rapporteringssystematiken och verktygen kommer från och med 2010 att kunna användas till följande ändamål:

- 1) Rapportering till Jordbruksverket för offentlig statistik
- 2) Rapportering till EU Kommissionen som sker via Jordbruksverket och ska vara verken tillhanda 1 mars (för vidare rapportering den 30 juni årligen). Strukturundersökning 2010
- 3) KRAV, löpande under året

1.5 Genomförandeplan och tidsplan

Genom projektet har KRAV kunna analysera behoven av ett samordnat arbetssätt. Projektets milstolpar:

Hösten 2008 Under hösten hölls möten, främst internt på KRAV i syfte att kartlägga problematiken runt inrapporteringen, men även telefonmöte med SJV i syfte att klarlägga roller.

April 2009 Telefonmöte med SJV 090402 i syfte att presentera de möjliga vägar KRAV ser till samarbete kring rapportering.

April 2009 Deltagande i möte Aktionsplan 2010 den 15 april 2009 på KSLA (sammankallande Anders Heimer, PL)

Maj 2009 Avstämningsmöten med certifieringsbolagen.

Juni 2009 Telefonmöte med Jordbruksverket 090609, där beslut fattades att Jordbruksverket ska föreskriva certifieringsorganen att den metod KRAV etablerat för rapportering kan användas även för att rapportera till Jordbruksverket.

1.6 Spridning av projektets resultat

I och med att den huvudsakliga målgruppen för resultatet av statistiken är allmänheten kommer statistiken att kunna följas genom KRAVs gängse kanaler, det vill säga via KRAVs webbplats samt genom den marknadsrapport som KRAV, tack vare detta projekt har utvecklat (se vidare delprojekt 4).

Eftersom certifieringsorganen är projektets sekundära målgrupp har dessa informerats via mail (090622) samt under hösten, om projektets resultat. Förhoppningen är att det nya systemet skall uppfattas som väsentligt lättare än tidigare, eftersom man inte behöver hantera parallella system.

1.7 Projektets finansiering

Projektet har finansierats till hälften av KRAV, hälften av Jordbruksverket. Se särskild sammanställning för projektets ekonomi.

1.8 Projektets arbetsätt

Projektet har i huvudsak drivits av PL Katarina Wolf, med stöd av Pia Högström.

Möten tillsammans med SJVs statistikenhet har möjliggjort att certifieringsorganens rapportering till både Jordbruksverket och KRAV kan ske med hjälp av KRAVs inrapporteringssystem. Vi har inte sett behov av att skapa ytterligare samarbetsgrupper. KRAV har drivit frågan men tack vare att Jordbruksverket engagerat sig i frågan har KRAV lagt en mindre andel av projektets resurser just på detta delprojekt.

1.9 Slutsats och rekommendationer

Tack vare projektet har KRAV kunnat arbeta för att underlätta rapporteringen för de aktiva certifieringsorganen på den ekologiska marknaden. KRAV har initierat kontakter med Jordbruksverket som skyndat på processen. Från och med 2010 kommer därför KRAVs redan inarbetade rapporteringssystem att kunna användas, för all rapportering av ekologiska produktionsuppgifter i Sverige.

1.10 Kontaktperson

Katarina Wolf, Marknadsstatistik, 018-17 45 12/0703-86 07 10, katarina.wolf@krav.se
Pia Högström, Marknadschef, 018-17 45 03/0705-91 30 04, pia.hogstrom@krav.se

2. Delprojekt 2: Förbättrat informationsinnehåll i livsmedelsstatistiken – förbättra presentationen av export, import samt varuklassificering

2.1 Sammanfattning

- Möjlighet att kunna få statistik på hur importen av ekologiska produkter ser ut via ett av KRAV uppbyggt system, som bygger på att KRAVs kunder rapporterar sina produkter och försäljningsvärden direkt till KRAV.
- KRAV har anpassat sin statistik till den internationella standarden COICOP, vilket förenklar för både användare och i analyssteget.

2.2 Bakgrund

Sveriges handel med jordbruksprodukter ökar. Mellan åren 2007 och 2008 ökade export och import med 13-15%. Lågkonjunkturen har således inte gett avtryck i denna handel (Källa: Sveriges handel med jordbruksvaror och livsmedel 2008, Anne Hansson SJV). Importen uppgick till 87 miljarder sek och exporten 47 miljarder sek under 2008.

Marknaden för ekologiska livsmedel har ökat kraftigt de senaste tre åren. Ökningen kan ses globalt, men har varit särskilt kraftig i Sverige. Försäljningsökningen av ekologiska produkter 2008 jämfört med 2007 uppgick till 46% (Källa: Nielsen). Totalt står den svenska ekologiska marknaden för 3,4% av den totala livsmedelsmarknaden (Källa: SCB; Livsmedelsförsäljningsstatistik 2008)

Trots detta finns emellertid ingen statistik som visar utvecklingen av importerade och exporterade ekologiska produkter. Givetvis ingår de ekologiska produkterna i ovan nämnda statistik, men de finns alltså inte särredovisade.

Definitioner: Importerade är de produkter som kommer från land utanför EU. Införsel är termen för produkter som kommer från land inom EU.

2.3 Syfte och målgrupp

2.3.1 Syfte

Syftet med projektet var att finna vägar för att skapa en import/exportstatistik även för ekologiska produkter. Det finns ett behov av att följa utvecklingen inte bara nationellt utan även hur handeln utvecklas, i värde men också hur olika produkter förhåller sig mellan länder.

2.3.2 Målgrupp – konsumenter och företagare

Målgruppen är tydligt konsumenter och företagare som har behov av att följa utvecklingen av importerade produkter. KRAV har en ambition att vara snabb, kostnadsfri och offentlig (offentlig i meningen "öppen för alla") med ekologisk statistik.

2.4 Projektets mål

Målet med detta projekt är att KRAV ska skapa system för att möjliggöra rapportering i syfte att kunna få bättre utdata om t ex import, export och varukategori/ grupsanalyser. För att uppnå detta på ett bra sätt ingår i projektet att även byta varuklassificeringssystem i KRAVs statistik.

2.4.1 Resultat

Under projektets gång har relationer skapats med de nya medarbetare som arbetar med frågan, dels på KRAV och dels på SCB. SCB kommer att fortsätta att utveckla sitt arbete med

att årligen presentera ekologisk försäljningsstatistik, inom ramen för den större rapporten Livsmedelsförsäljningsstatistik, vilken publiceras i september årligen och då omfattar föregående års försäljning. Samtal har även förts med SCB i syfte att utreda möjligheten att göra ett tillägg på den nuvarande Intrastat-statistiken, det vill säga att eventuellt möjliggöra för företagen att delrapportera sin ekologiska försäljning. Detta har dock bedömts alltför omfattande, då verkens huvudsakliga uppgift för närvarande är att minska uppgiftslämnarbördan.

I samband med detta började KRAV, inom ramen för projektet, titta på alternativa, mer lättillgängliga vägar för att nå fram till statistiken.

2.4.1.1 Import

Intervjuer har utförts med några av KRAVs kunder godkända för import. I dessa har det framgått att den information som finns att tillgå på de följesedlar som kommer med de importerade ekologiska produkterna håller varierande kvalitet, dvs informationen på dessa kan inte användas som tillförlitlig källa till statistik.

Vidare har intervjuer utförts med de certifieringsorgan som certifierar importkunder. Vid genomförandet var dessa: Aranea Certifiering AB, SMAK och Valiguard. Av dessa var det endast Aranea som samlar in information om produkters ursprung. Detta görs via den produktregistrering som Araneas kunder gör via det systemet som kallas e-kontoret.

Detta system ger alltså information om de fall då HELA produkten är importerad. I de fallen finns även möjlighet att tala om från vilket land. Emellertid innebär detta i praktiken att många produkter som köps från tredje land egentligen köps från ett annat EU land och det kommer då att vara detta land som registreras. Detta beror på att många ekologiska grossister har sitt säte i Europa och för den svenska KRAV certifierade kunden kommer det vid registreringstillfället se ut att vara en införd produkt.

2.4.1.2 Export

Statistiken för export är än svårare att spåra. Detta beror på att producenterna vid registreringsstillfället inte alltid känner till huruvida en produkt kommer att gå på export eller inte. Det är vid revisionstillfället som revisorn kontrollerar hur mycket som köps in och hur mycket som produceras. Därefter rapporterar producenten sitt (inom Sverige) försålda försäljningsvärde till KRAV. Processen att synkronisera dessa två bedömdes som alltför komplicerad.

Samtal har även förts med SCB i syfte att utreda möjligheten att göra ett tillägg på den nuvarande intrastat-statistiken, dvs att eventuellt möjliggöra för företagen att delrapportera sin ekologiska försäljning. Detta har dock bedömts alltför omfattande, då verkens huvudsakliga uppgift för närvarande är att minska uppgiftslämnarbördan.

2.4.1.3 Ny varuklassificering – COICOP

KRAVs nuvarande varuklassificering är utformad från en tidig variant hämtad från en av handelskedjorna. Detta medför problem när man skall jämföra olika varugrupper och kategorier. Målet var därför att byta detta varuklassificeringssystem.

COICOP har införts på KRAV under hösten 2009. Under en övergångsperiod (ca november 2009-februari 2010) kommer vi att använda oss av en översättningsnyckel för att kunna översätta produkter från KRAV befintliga system till COICOP. På så sätt behöver vi inte implementera de nya koderna hos certifieringsorganen. I och med det nya system som beskrivs nedan har vi samordnat två förändringar i en och samma process.

2.4.2 Lösning på import/export statistik samt varuklassificering

KRAV har tack vare projektet funnit att det mest effektiva sättet att samla in denna information är genom våra egna kanaler, i stället som idag via certifieringsorganen. Genom att samla in produktinformation via vår egen webbplats:

- I. Underlättar vi för kunderna
- II. Underlättar vi för certifieringsorganen, som ni ej behöver administrera produktuppgifter
- III. Får vi en bättre datakvalitet då det blir färre led.

Genom att arbeta på detta sätt säkrar vi informationskvaliteten och får samtidigt viktiga kunskaper om våra kunder och deras produkter.

KRAV har skapat ett nytt gränssnitt via vår webbplats där nödvändig information kommer att begäras in. Vad som krävs av kunderna vid produktregistreringen framgår av bilaga 1.

Efter att ha samlat in denna information om produkterna kommer vi att kunna presentera statistik över import och även export.

Det tekniska systemet för detta beskrivs i bilaga 2.

2.5 Genomförandeplan och Tidsplan

Våren 2009 Intervjuer med några av KRAVs kunder för att kartlägga hur rapporteringen av importerade produkter sker idag.

Hösten 2009 Uppbyggande av tekniskt gränssnitt (KRAVs webbplats) där inrapporteringen sker direkt från kunderna.

Hösten 2009 Nytt varuklassificeringssystem

- 1) Genomgång av COICOP systemet i syfte att se vilken detaljeringsgrad som är nödvändig att använda. Beslut: KRAV kommer att använda COICOP 4
- 2) Genomgång av KRAVs olika varugrupper för att matcha dem till lämplig COICOP-grupp.
- 3) Ett flertal grupper visade sig inte vara enkla att gruppera om, varför de produkter som ingick i dessa grupper måste klassificeras om manuellt till nya COICOPgrupper.
- 4) Programmering av översättningsnyckel vilken behöver användas under en övergångsperiod. Översättningsnyckeln kommer dels att översätta de befintliga produkternas varugrupper, dels att översätta produkter som rapporteras in av certifieringsbolagen, fram till dess att det nya systemet är klart (februari 2010).

importerande

5) Rapportering av produkter kommer att ske direkt av kunderna på KRAVs webbplats. När detta system sätts i skarpt läge på www.krav.se används COICOP i den utåtriktade kommunikationen med kunder från 2010.

Februari/Mars 2010 Start för kundernas rapporteringsperiod, som då sker enligt ny procedur. För att göra det enklare för samtliga parter kommer vi att sätta det nya systemet med inrapportering via KRAVs webbplats efter årsskiftet. (observera att detta är ej inkluderat i projektansökan och dess kostnader)

2.6 Spridning av projektets resultat

KRAVs kunder berörs av det nya systemet där rapportering av produkter (och försäljningsvärden) inte längre kommer att göras till certifieringsorganen. Därför skickas ett informationsbrev om detta till KRAVs ca 500 livsmedelsförädlare. (bilaga 3)

Resultatet av projektet, det vill säga den statistik som kommer att vara möjlig att få ut kommer att kunna börja analyseras våren 2010. Till marknadsrapport 2011 kommer vi att djupare kunna använda den inrapporterade statistiken. Från 2010 kommer KRAV att erbjuda samma tjänst även för EU-produkter (se delprojekt 3).

2.7 Projektets finansiering

Projektet har finansierats till hälften av KRAV, hälften av Jordbruksverket. Se särskild sammanställning för projektets ekonomi.

2.8 Projektets arbetsätt

Arbetet har i huvudsak genomförts av PL. Dessutom har databaskunskaper och programmering köpts in från systemvetare hos Aranea Certifiering AB.

2.9 Slutsats och rekommendationer

Efter att ha undersökt olika vägar för att möjliggöra statistik över import och export av ekologiska produkter har KRAV beslutat att själva samla in denna information om de KRAV märkta produkterna. Förhoppningen är att vi på ett enkelt och snabbt sätt kan få fram intressant utdata genom att använda en rapporteringsväg som till viss del redan är etablerad. Producenterna av KRAV certifierade produkter måste redan idag registrera sina produkter. Skillnaden blir nu att produkterna registreras via KRAVs webbplats samt med några fler komponenter.

2.10 Kontaktperson

Katarina Wolf, Marknadsstatistik, 018-17 45 12/0703-86 07 10, katarina.wolf@krav.se
Pia Högström, Marknadschef, 018-17 45 03/0705-91 30 04, pia.hogstrom@krav.se

3. Delprojekt 3 – Uppbyggnad av svenskt produktregister över EU-ekologiska produkter

3.1 Sammanfattning

- Projektet har möjliggjort att KRAV kan bygga upp ett system som möjliggör att ha en produktlista även för ekologiska produkter.

- Systemet kommer att utgå ifrån KRAVs webbplats och presenteras på den redan befintliga Produktlistan.

Övriga erfarenheter: Den ekologiska marknaden är fortfarande en liten andel av den totala livsmedelsmarknaden och det finns få uppdragna strukturer, detta är ett försök att tillhandahålla konsumenter och andra en mer kompett produktlista än dagens.

3.2 Bakgrund

KRAV har idag ett väl utvecklat produktregister som presenteras under namnet Produktlistan på KRAVs webbplats. Produktlistan är mycket välbesökt (ca 12 000 besökare per vecka). Uppskattningen är att ca 85-90% av alla ekologiska produkter idag är KRAV-certifierade. Resten är således sk EU-ekologiska. Det är troligt att denna andel kommer att öka något inom de närmaste åren, bland annat som en följd av att den nya logotypen för EU-ekologisk kommer att bli obligatorisk för alla ekologiska produkter. Det finns därför ett intresse för den ekologiska marknaden som helhet att presentera alla ekologiska produkter på ett ställe. Eftersom KRAV har som ambition att öka den ekologiska andelen odlad mark och försäljning tycker vi att det är naturligt att just KRAV bygger upp ett sådant. Vi har heller inte hittat någon annan aktör som vill eller kan arbeta med detta.

3.3 Projektets syfte och målgrupp

3.3.1 Syfte

Syftet med detta delprojekt är att kunna presentera en produktlista som inte bara innehåller KRAV-ekologiska utan även EU-ekologiska produkter. Produkterna ska vara sökbara på antingen KRAV eller EU nivå alternativt KRAV+EU.

3.3.2 Målgrupp – konsumenter samt restauranger/storhushåll och livsmedelsföretag

Målgruppen för konsumentrelaterade produkter är just konsumenter. I KRAVs nuvarande produktlista kan användaren även söka efter produkter i storpack, vilket är en uppskattad tjänst för företag som söker ingredienser till sina sammansatta produkter. Denna information är också värdefull för restauranger och storhushåll i samband med upphandling. Denna möjlighet kommer att finnas kvar.

3.4 Projektets mål

3.4.1 Mål

Ett svenskt produktregister över EU ekologiska och KRAV certifierade produkter.

3.4.2 Resultat

Under förstudiefasen av detta projekt undersöktes intresset från myndigheter att delta i arbetet med att offentliggöra ett register för ekologiska (KRAV och EU produkter). Det framkom att någon sådan möjlighet till samarbete inte finns. Varken Jordbruksverket eller SCB har något uppdrag att tillhandahålla en sådan lista. Marknadsundersökningsföretaget Nielsen har under de senaste två åren arbetat fram ett system för att särskilja EU-ekologiska från KRAV-ekologiska produkter. Under förstudiefasen (hösten 2008) visade kontakter med företaget att de nu kommit så långt i sin process att något samarbete inte var aktuellt. De arbetar inte publikt på samma sätt som KRAV gör.

Målet med förstudiefasen var också att i samråd med kontakter i förädlingsleden arbeta fram ett praktiskt inrapporteringsverktyg, samt en trycksak som beskriver detta. KRAV har inom detta projekts ramar inte haft genomfört detta.

3.4.3 Lösning

I samband med att KRAV kommer att ta hem rapporteringen av KRAV-ekologiska produkter har vi funnit att det är ett mycket tillämpligt sätt även för EU-ekologiska produkter (se Delprojekt 2 ovan). Vi kommer därför att erbjuda EU-certifierade företag att mot betalning registrera sina produkter enligt ovanstående modell.

Marknadsföring av detta kommer att ske via ett brev som skickas ut till de EU-certifierade företagen (se bilaga 4). Enlig lag ska alla företag som lagerhåller ekologiska produkter vara certifierade i det aktuella landet, såvida man inte har ett försäljningsställe i direkt anslutning till lagret. Kontaktuppgifter till dessa kommer att inhämtas från certifieringsorganen. Uppskattning är att antalet företag certifierade enligt EU-förordningen, som grossister, inte överstiger 40 st i Sverige.

3.5 Genomförandeplan och tidsplan

Hösten 2008 Kontakt med Nielsen i syfte att skapa kontakter och ta del av resultatet av deras arbete med ekologisk försäljningsstatistik.

Maj 2009 Kontakter med företaget Nielsen samt SJV och SCB i syfte att klarlägga om intresse finns för ett samarbete.

Hösten 2009 Uppbyggande av tekniskt gränssnitt (KRAVs webbplats) där inrapporteringen sker direkt från kunderna.

Mars 2010 Slutförande/start för ny rapportering. För att göra det enklare för samtliga parter kommer vi att sätta det nya systemet med inrapportering via KRAVs webbplats efter årsskiftet, när det naturliga rapporteringsperioden börjar. Webbutseende och sökmöjligheter i KRAVs Produktlista är under omarbetning varför lansering av detta också kommer att ske i samband med denna omgörning. Detta för att kunna erbjuda företagen en så attraktiv möjlighet som möjligt.

3.6 Spridning av projektets resultat

KRAVs kunder berörs av det nya systemet där rapportering även av EU-ekologiska produkter kommer att offentliggöras på KRAVs hemsida. Det är viktigt att kunderna informeras, samt att EU-företagen kommer erbjuds denna tjänst mot betalning. Dessa företag har i kontakter med Aranea Certifiering AB tydligt visat att de efterfrågar tjänsten.

3.7 Projektets finansiering

Projektet har finansierats till hälften av KRAV, hälften av Jordbruksverket. Se särskild sammanställning för projektets ekonomi.

3.8 Projektets arbetssätt

Arbetet har i huvudsak genomförts av PL. Dessutom har databaskunskaper och programmering köpts in från systemvetare hos Aranea Certifiering AB.

3.9 Slutsats och rekommendationer

Den ekologiska marknaden växer kraftigt, men upptar trots det en liten andel av den totala livsmedelsförsäljningen. KRAV har inom projektets ramar byggt upp ett system för att kunna tillhandahålla konsumenter och livsmedelsförädlare en lista på ekologiska produkter. Hur komplett denna lista blir hänger naturligtvis samman med hur intresserade de EUcertifierade företagen är.

3.10 Kontaktperson

Katarina Wolf, Marknadsstatistik, 018-17 45 12/0703-86 07 10, katarina.wolf@krav.se
Pia Högström, Marknadschef, 018-17 45 03/0705-91 30 04, pia.hogstrom@krav.se

4. Delprojekt 4 – Analys och bearbetning av KRAVs marknadsstatistik

4.1 Sammanfattning

- En marknadsrapport användbar för många olika led, som ger såväl bredd som djup bild av den ekologiska marknaden har lanserats, främst i handelsledet och bland förädlingsföretagen. Ambitionen är nu att den ska etablera sig som ett verktyg för beslutsfattare.

4.2 Bakgrund

KRAV har sedan länge samlat in och på olika sätt analyserat statistiken som samlas in. Ambitionen har varit att nu kunna ge intressenter en väl presenterad statistik.

4.3 Syfte och målgrupp

4.3.1 Syfte

Syftet med projektet är att KRAV ska kunna ge en bättre extern service till media och andra intressenter genom analys och bearbetning av marknadsstatistiken.

I första hand syftar projektet till att sammanställa ekologisk statistik på ett attraktivt sätt till en marknadsrapport. Denna ska spegla den ekologiska marknaden ur flera perspektiv och även ge en bakomliggande förklaring till hur den fungerar och varför.

4.3.2 Målgrupp - företag i olika led

Målgruppen för rapporten är i första hand företag som av olika skäl intresserar sig för den ekologiska marknaden. Det kan vara såväl lantbrukare som står i begrepp att ställa om sin produktion, och som vill ha argument för det, som handel och förädlingsföretag som vill lära sig mer om hur marknaden fungerar. Naturligtvis är även media en viktig målgrupp. Målet har varit att kunna presentera en luftig och lättläst rapport.

4.4 Projektets mål

Det övergripande målet för projektet var emellertid att ge ut KRAVs marknadsrapport 2009. Deltagande i Ekologiska Lantbrukarnas skrift Växande Marknad har inte skett. De enkätundersökningar som var tänkta att genomföras bland annat med butiker och restauranger har inte genomförts, då vi fått in data på annat sätt.

4.4.1 Resultat

Marknadsrapporten (bifogas) lanserades enligt tidsplanen, i februari 2009. Denna lanserades först på KRAVs webbplats, och en vecka senare i tryckt version.

4.5 Genomförandeplan och tidsplan

Okt 2008- Innehåll och strukturplanering av rapporten

nov 2008

Dec 2008 – Statistikbearbetning och layout av rapporten

Feb 2009 Lansering på KRAVs webbplats och i tryckt version.

4.6 Spridning av projektets resultat

KRAVs marknadsrapport 2009 lanserades på www.krav.se, i februari 2009. Samtidigt trycktes rapporten och skickades ut tillsammans med KRAV aktuellt till samtliga livsmedelsförädlingskunder, restauranger och KRAV certifierade butiker. Pressmeddelande skickades ut vilket ledde till ett 10-tal artiklar i media. Rapporten delades även ut i samband med KRAVs deltagande på mässan EkoNord i maj (Göteborg).

I augusti 2009 gjordes ytterligare ett utskick (cirka 300 ex) till samma kunder men med en annan kontaktperson, främst på marknadsavdelningarna.

Tack vare projektet har KRAV nu utarbetat ett fungerande arbetssätt för att utarbeta Marknadsrapporten, varför vi kommer att fortsätta med denna. Inför årets rapport kommer lansering av rapport att ske i samband med ett frukostseminarium i Stockholm.

4.7 Projektets finansiering

Projektet har finansierats till hälften av KRAV, hälften av Jordbruksverket. Se särskild sammanställning för projektets ekonomi.

4.8 Projektets arbetssätt

Första delen i projektet handlade om att skapa en struktur för vilka frågor vi vill att en rapport för ekologisk marknadstatistik ska svara på samt hur detta ska presenteras på bästa sätt. En vägledande tanke har varit att rapporten både ska spegla det aktuella året samtidigt som den ska innehålla indikatorer som spelar roll för marknadsutvecklingen på sikt och på så sätt kunna utgöra ett strategiskt beslutsunderlag.

Vi har använt KRAV egna statistik, Jordbruksverkets statistik, köpt statistik från Nielsen angående konsumenternas köp (försäljningsstatistik) samt Organic Monitor.

Vi har valt att fördjupa oss inom vissa områden genom att lyfta fram producenternas vardag och använt mycket bilder för att rapporten ska vara lättläst och tillgänglig i livsmedelsbranschen.

För att öka tempot samt för att få en struktur till rapporten köptes ett första utkast till rapport in från konsult. Tack vare denna fick vi ett "skelett" att utgå ifrån. En arbetsgrupp

bestående av projektledare, representant för statistik, layout arbetade sedan fram rapporten. Dessutom köptes visst skribentarbete in.

4.9 Slutsats och rekommendationer

En sammanställning av den ekologiska marknaden, med statistik i olika led och med en bredd, där flera av marknadens kategorier finns representerade, har tidigare inte presenterats. Förhoppningen är att KRAVs marknadsrapport ska ge många läsare en bra bild av marknaden positiva och mindre positiva egenskaper.

4.10 Kontaktperson

Katarina Wolf, Marknadsstatistik, 018-17 45 12/0703-86 07 10, katarina.wolf@krav.se
Pia Högström, Marknadschef, 018-17 45 03/0705-91 30 04, pia.hogstrom@krav.se